

Vennootschap vrije beroeper kan als familiale vennootschap kwalificeren

Vermogen – Jaargang 27 - n° 11 - 7 oktober 2024

Een recent vonnis van de rechtbank van eerste aanleg van Gent (09.04.2024) bevestigt dat een advocatenvennootschap die economische prestaties levert geen managementvennootschap is. Dat is goed nieuws voor advocatenvennootschappen en bij uitbreiding andere vrije beroepers zoals artsen, notarissen, architecten, accountants, ... Hierdoor kunnen de vennootschappen van deze vrije beroepers als familiale vennootschap kwalificeren en dus gebruikmaken van het gunstregime voor familiale vennootschappen bij schenking of vererving van de aandelen.

Gunstregime

Aandelen van een familiale vennootschap kunnen in Vlaanderen geschonken worden met vrijstelling van schenkbelasting (0%) of kunnen vererven tegen het vlak tarief in de erfbelasting van 3% of 7%. Om in aanmerking te komen voor de gunstregeling, moet de schenker of erflater, al dan niet samen met zijn familie, aandelen bezitten die minstens 50% van de stemrechten vertegenwoordigen.

Wanneer men met een of twee andere aandeelhouders respectievelijk 70% of 90% van de stemrechten bezit, wordt deze grens

teruggebracht tot 30%. De vennootschap moet daarnaast een nijverheids-, handels-, ambachts- of landbouwbedrijf of een vrij beroep tot voorwerp hebben en dat ook effectief uitoefenen. Dit betekent volgens de Vlaamse Belastingdienst dat zuivere patrimonium-, holding- en managementvennootschappen worden uitgesloten van het toepassingsgebied van de gunstregeling. Als de vennootschap een economische activiteit uitoefent, maar bepaalde drempels inzake personeelskosten (werknemers!) en onroerend goed op de balans niet respecteert, geldt er een wettelijk vermoeden dat de economische activiteit van de vennootschap niet 'reëel' is. De belastingplichtige mag dan het tegenbewijs leveren en, ondanks de lage personeelskosten en de hoeveelheid terreinen en gebouwen geboekt op de balans, bewijzen dat de economische activiteit wel reëel is.

Feiten

De heer X overlijdt en zijn volledige nalatenschap komt toe aan zijn echtgenote en drie kinderen. De erflater was advocaat en oefende zijn beroep uit via een BV. Hij was de enige aandeelhouder van alle aandelen in volle eigendom. De belastingplichtigen vragen in de aangifte nalatenschap om de toepassing van het gunstregime inzake de vererving van een familiale vennootschap. Vlabel staat dit niet toe omdat het zou gaan om een managementvennootschap. In

dat geval is er geen reële economische activiteit en kan de gunstregeling niet toegepast worden. De zaak komt uiteindelijk voor de rechtbank van eerste aanleg van Gent.

Uitspraak

De rechtbank van eerste aanleg van Gent bevestigt dat de advocatenvennootschap in dit geval kwalificeert als een familiale vennootschap. De rechtbank stelt dat er wel degelijk sprake is van de uitoefening van economische activiteit, en meer specifiek van een vrij beroep. De rechtbank verwijst naar omzendbrief 2015/2. Dat blijkt ook uit de statuten van de vennootschap en wordt verder concreet ondersteund door de inschrijving in de KBO, de jaarrekening en de door de BV verstuurd facturen. Dat de advocatenvennootschap niet rechtstreeks aan cliënten factureert, maar aan een advocatenassociatie, waarbij maandelijks een voorschotfactuur werd verstuurd en elke drie maanden een definitieve afrekening volgde, speelt daarbij geen rol.

Alle vergoedingen vanwege de advocatenassociatie waren gerelateerd aan de activiteit als advocaat. Het is volgens de rechtbank niet noodzakelijk dat een vennootschap rechtstreeks aan klanten factureert om economische prestaties te verrichten wanneer zij namens en voor rekening van een andere vennootschap werkt. Als dit wel vereist zou zijn, zou geen enkele vennootschap die in onderaanneming werkt, in aanmerking komen voor het gunstregime. Bovendien is het ook geen probleem dat de vennootschap geen eigen kantoor, secretariaat of telefoonnummer had. Zij maakte immers gebruik van de infrastructuur van de advocatenassociatie en betaalde hiervoor een vergoeding.

Geen managementvennootschap of holding

Daarnaast haalde Vlabel het argument aan dat het over een managementvennootschap zou gaan die

geen economische activiteit uitoefent. Opnieuw is de rechtbank het niet eens met de fiscale Administratie. De kernactiviteit van de vennootschap bestond uit het leveren van advocatendiensten. De vennootschap vervulde daarnaast slechts een beperkte rol als bestuurder binnen de advocatenassociatie. Ten slotte bevestigt de rechtbank dat de vennootschap ook geen holding is. De vennootschap houdt dan wel participaties in de advocatenassociatie aan, maar ze ontvangt hiervan geen dividenden. Daarnaast krijgt de vennootschap ook geen vergoeding voor haar bestuurdersmandaat. Bovendien zegt Vlabel zelf in omzendbrief 2015/2 dat een holdingvennootschap die naast managementdiensten ook intragroepsdiensten levert, wel in aanmerking komt voor het gunstregime.

Een advocatenvennootschap die kan aantonen dat het beroep van advocaat daadwerkelijk wordt uitgeoefend, kan dus binnen de voorwaarden van het gunstregime vallen. Het feit dat de vennootschap in ondergeschikte orde ook een bestuurdersmandaat opneemt, doet hier geen afbreuk aan. Fundamenteel kan men zich zelfs de vraag stellen waarom een bestuurdersactiviteit, zoals die van een advocaten- of artsenassociatie, geen economische activiteit zou kunnen uitmaken. Het blijft natuurlijk aan erfgenamen of begiftigden om na de overdracht een economische activiteit verder te zetten. Dat hoeft echter niet noodzakelijk dezelfde activiteit te zijn.

De vennootschap na overdracht laten vervellen tot zuivere patrimoniumvennootschap zou minder in overeenstemming zijn met de gedachte om het economisch weefsel in stand te houden. In de praktijk zullen belastingplichtigen rekening moeten houden met een blijvend strenge visie van Vlabel. Artsen, advocaten, architecten, ... die toepassing willen maken van het regime, hebben dan ook het best oog voor de nodige dossieropbouw, inzonderheid wanneer zij werken

via een dienstvennootschap die ook bestuurdersdiensten levert.

Tim Roovers en Maaïke Van Duyse
Advocaat -vennoot en advocaat Sansen
International Tax Lawyers